

POJĘCIA "DOWODU" W POSTĘPOWANIU CYWILNYM

W artykule przedstawiono pilność pojęcia "dowód". Autor zwraca warunkowego uporządkowania definicji "dowodu". W kształtowaniu definicji dowodu w postępowaniu cywilnym powinny uwzględniać jedności procesu dowodu. Artykuł definiuje pojęcie stwarzających problem zabezpieczenia dowodów przez prawo, przedstawia inną definicję "dowodu" w prawie krajowym i międzynarodowym, o których mowa w braku definicji w prawie pojęcie "dowodu". Przedstawiamy cele, obiektywne dowody, oraz - na kim spoczywa ciężar dowodu.

Według wyników podanych w artykule stwierdzono, że znaczenie badań pojęcia "ciężaru dowodu", który określa aktywność procesu jest intensywność kryterium ich działalności, służy jako zasady sporu, eliminuje niepewność w stosunkach prawnych.

N. Fartuszok
Sekretarz
posiedzenia sądu
Sądu Gospodarczego
Obwodu Lwowskiego
m. Lwow
Ukraina

Słowa kluczowe: dowody, działalność proceduralna, wiedza, przekonanie, cel działalności dowodowej, postępowanie cywilne.

CONCEPT "OF PROOF" IN CIVIL PROCEEDINGS

The article presents the urgency of the concept "proof". The author draws a conditional ordering definitions of "proof." In forming the definition of proof in civil proceedings it should be taken into account the unity of the process of proof. The main aim of the article is to define the concept of posing the problem of securing evidence by law. The article presents a different definition of "proof" in the national and international legislation. We present the goals, objectives, objective evidence, and - determine the burden of proof.

According to the results stated in the article the author concludes that the importance of research of the concept of "burden of proof", which defines the activity of the process is the criterion intensity of their activities, serves as a rules dispute, eliminates uncertainty in legal relations.

Keywords: evidence, procedural activities, evidence, knowledge, beliefs, objective evidence-based activities, civil procedure.

ПОНЯТТЯ «ДОКАЗУВАННЯ» У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

У статті наведено актуальність питання поняття «доказування». Автор проводить умовне впорядкування визначень понять «доказування». При формуванні визначення поняття доказування у цивільному процесі слід брати до уваги єдність процесу доказування. Метою статті визначено постановку проблеми закріплення поняття доказування на законодавчому рівні. У статті наведено різні визначення поняття «доказування» у національному та міжнародному законодавстві та звернуто увагу на відсутність визначення на законодавчому рівні поняття «доказування». Наводяться цілі, завдання, мета доказування, а також - визначення тягара доказування.

За результатами викладеного у статті зроблено висновок про важливість дослідження поняття «тягар доказування», котрий визначає активність суб'єктів процесу, є

критерієм інтенсивності їхньої діяльності, виконує роль правила вирішення спору, усуває невизначеність у процесуальних відносинах.

Ключові слова: доказування, процесуальна діяльність, доказ, пізнання, переконання, ціль доказової діяльності, цивільний процес.

У науковій літературі тривалий час обґрунтовуються наполегливі пропозиції закріпити у законодавстві визначення поняття «доказування». Перспективи нормативного визначення для російського та українського законодавства зазначає, зокрема, С. Я. Фурса, вказуючи на необхідність конкретизації та створення чіткого механізму застосування процесуальних норм [21; с. 22].

Разом з тим, законодавство Польщі, України та Російської Федерації не містить відповідної дефініції. Також і деякі вчені вказують на відсутність необхідності у нормативному закріпленні поняття «доказування». Однак, така позиція, на нашу думку, не є теоретично і практично обґрунтованою.

Думки щодо визначення поняття доказування у науці цивільного процесуального права досить різноманітні.

О. В. Баулін приходиться до висновку, що під доказуванням у цивільному судочинстві слід розуміти діяльність осіб, які беруть участь у справі, і суду, здійснювану у запропонованій цивільним процесуальним законодавством формі щодо встановлення юридично значимих фактів [2; с. 61].

С. С. Бичкова стверджує, що доказування – це процесуальна діяльність суду та інших суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин, спрямована на встановлення істини у конкретній цивільній справі і вирішення спору між сторонами [3; с. 218].

На думку Є. В. Васьковського, доказування у процесуальному сенсі являє собою встановлення істинності тверджень сторін перед компетентним судом у продиктованій законом формі [6; с. 94].

Є. Ю. Веденєєв вважає доказуванням у арбітражному процесі врегульовану нормами арбітражного процесуального та матеріального права, особливу форму пізнавальної діяльності, яка забезпечує встановлення, перевірку та посвідчення фактів спірного правовідношення і прийняття законного та обґрунтованого судового акту [7; с. 20].

Д. В. Крижанівський вважає, що під судовим доказуванням у арбітражному процесі необхідно розуміти логіко-практичну діяльність осіб, які беруть участь у справі, а також арбітражного суду з доказування фактів, значимих для винесення законного і обґрунтованого рішення [15; с. 9].

На думку А. А. Лім, доказування у арбітражному процесі – це діяльність осіб, які беруть участь у справі, а також арбітражного суду у встановленій законом процесуальній формі, спрямованій на отримання знання щодо обставин, які мають значення для правильного вирішення справи, що здійснюється шляхом підтвердження цих обставин особами, які беруть участь у справі, за безпосереднього сприяння арбітражного суду [17; с. 15].

Д. Д. Луспеник вважає доказуванням особливу процесуальну діяльність зі встановлення фактичних обставин справи, яку здійснюють особи, які беруть участь у справі, і суд [12; с. 657].

Л. М. Ніколенко визначає доказування як особливу форму пізнавальної діяльності осіб, які беруть участь у справі, і суду, яка забезпечує встановлення, перевірку та посвідчення фактів спірного правовідношення, прийняття законного і обґрунтованого

судового рішення, врегульованого нормами процесуального та матеріального права [18; с. 5].

М. К. Треушніков підкреслює, що судове доказування є логіко-практичною діяльністю осіб, які беруть участь у справі, а також певною мірою і суду, спрямованою на досягнення правильного знання про фактичні обставини виникнення, зміни та припинення правовідносин, здійснюваною у процесуальній формі шляхом затвердження осіб, що беруть участь у справі, про факти, які мають правове значення, вказівки на докази, подання їх суду, надання судом сприяння особам, які беруть участь у справі, у збиранні доказів, вивченні доказів і оцінці [20; с. 36].

М. Й. Штефан вказує, що доказування – це пізнавальна і розумова діяльність суб'єктів доказування, яка здійснюється у врегульованому цивільному процесуальному порядку і спрямована на з'ясування дійсних обставин справи, прав і обов'язків сторін, встановлення певних обставин шляхом затвердження юридичних фактів, вказівки на докази, а також надання, прийняття, збирання, витребування, вивчення і оцінки доказів [22; с. 268].

Існуючі визначення можна певним чином умовно впорядкувати. У науці має місце аналіз загальних підходів до визначення поняття доказування. Зокрема, Т. В. Степанова, аналізуючи погляди дослідників на визначення доказування, приходять до висновку про їхній поділ на дві основні концепції. Представники першої концепції поділяють думку про те, що доказування є способом пізнання фактичних обставин справи [1; с. 336]. Другий напрямок наукової думки визнає доказування діяльністю, спрямованою на переконання суду в істинності фактів, які ним розглядаються [23; с. 33]. Звертає на себе увагу те, що класифікація наукових поглядів вироблена виключно за відношенням до процесу пізнання, не беручи до уваги логіко-розумових основ доказування, психологічних його аспектів і цілі доказової діяльності. Однак навряд чи існуюче різноманіття думок може бути класифіковане настільки прямолінійно.

На нашу думку, при формуванні визначення поняття доказування у цивільному процесі слід взяти до уваги єдність процесу доказування. Зокрема, спільність пізнання і доказування зазначали у своїх роботах А. Ф. Клейнман [10], С. В. Курильов [16], Л. А. Ванєєва [5], М. К. Треушніков, [20], І. В. Решетнікова [19], А. Г. Коваленко [11] та інші процесуалісти.

Однак концепція єдності поняття доказування сприймається у науці неоднозначно. Слід зазначити, що в літературі також обґрунтовується позиція заперечення розуміння доказування як єдиного комплексного явища. Зокрема, деякі автори пропонують ставитися до доказування як до багатозначного поняття, враховуючи, що кожне його значення характеризується власним унікальним змістом. Однак, на нашу думку, такі твердження дещо категоричні і вступають у протиріччя з положеннями щодо необхідності уніфікації теоретичних підходів і нормативного врегулювання понятійно-категоріальних основ доказової діяльності.

Вельми переконливо аргументує неможливість роздроблення та обмеження доказової діяльності О. В. Баулін, відзначаючи серед негативних наслідків неминучу необхідність формування комплексу додаткових понять з різним змістом для позначення ролі суду у доказуванні і для позначення сукупної діяльності усіх учасників процесу зі встановлення шуканих фактів, формулювання додаткових термінів з різним змістом, для позначення однорідної діяльності суду та осіб, що беруть участь у справі [2, с. 24].

Запропоновані у науці визначення також суттєво відрізняються залежно від вказаної мети доказування. Низка авторів наполягає на спрямованості доказування на встановлення істини у справі в тій чи іншій формі. Деякі вчені формулюють інші цілі доказування. Інші

взагалі замовчують у визначенні про таку ознаку, як цільова спрямованість. Треті зазначають, що доказування нерозривно пов'язане з предметом і не може мати самостійної мети.

Не можна визнати правильним повне ігнорування цілей доказування при формулюванні визначення останнього. Доказування має свої цілі, які суттєво визначають змістовне наповнення даної діяльності. Цілі доказування виконують роль об'єктивного фактора, багато в чому формують суб'єктний склад, способи, засоби, предмет і межі доказування. Функціональне призначення доказування у цивільному процесі визначається, насамперед, цілями відповідної діяльності, що, у свою чергу, вказує місце доказування у системі процесуальних відносин.

Цілі доказування дозволяють провести розмежування між процесуальною і позапроцесуальною діяльністю учасників процесу. Також на підставі цілі доказування відокремлюються результати доказування, які мають процесуальне значення для вирішення спору в суді і винесення рішення у справі. Узагальнюючи викладене вище, можна дійти висновку, що мета доказування є суттєвою ознакою, оскільки дозволяє відокремити власне доказування від суміжних явищ. Тому визначення поняття доказування буде неповним без вказівки на цілі.

Цілі доказування не можуть бути визначені довільно, оскільки доказування має місце у системі цивільних процесуальних відносин. Правильним є зауваження І. В. Решетнікової про те, що цілі доказування визначаються цілями і завданнями цивільного процесу, так як в його межах і за його правилами будується доказування [19, с. 21].

Можна прийти до висновку про те, що завданнями цивільного судочинства є розгляд і вирішення цивільних справ, які відповідають певним ознакам. В українському законодавстві використані ознаки справедливості, неупередженості та своєчасності; у російському – правильності і своєчасності. Слід зазначити, що у частині своєчасності законодавці приходять до єдиної думки, проте відносно інших критеріїв спостерігаються відмінності.

Прагнення впорядкувати і врегулювати процес за допомогою чітко визначених критеріїв, уникаючи оціночних понять і категорій, є загальною тенденцією для цивільного процесуального законодавства досліджуваних держав. Підвищення рівня законодавчої техніки, деталізація правил здійснення правосуддя, стандартизація судової практики характерні для сучасного цивільного судочинства. Разом з тим, повністю відмовитися від понять оціночного змісту не видається можливим, так як цивільні спори є результатом існування і є однією з форм його проявів з усією непередбачуваністю і різноманітністю. Тому при оцінці судової діяльності та її результатів неминуче використання характеристик, які відображають її оцінку з позицій людських цінностей.

У науці розглянутих країн більшість авторів вважає метою доказування встановлення об'єктивної істини. Звертає на себе увагу той факт, що така єдність має місце як протягом радянського періоду розвитку процесуальної науки, так і на сучасному етапі розвитку наукової думки. Протягом досить тривалого часу концепція істини як мети доказування є домінуючою у цивільному процесі, не зважаючи на істотні зміни в нормативному регулюванні цивільного процесу України, Російської Федерації та Польщі. Сучасні дослідження активно підтримують і розвивають необхідність досягнення істини у цивільному процесі [14, с. 43-45].

Слід зазначити, що сучасне законодавство досліджуваних держав не містить в собі достатніх підстав для обґрунтування мети досягнення істини при розгляді цивільного спору. Уже досить давно з процесуальних кодексів були виключені норми, які встановлюють обов'язок суду перевірити і встановити обставини справи в повному обсязі,

незалежно від позиції сторін. Відмова від цього правила не була випадковою чи ситуативною. Навпаки, перехід ініціативи від суду до сторін знаменує якісний етап розвитку правосуддя у цивільних спорах, ослаблення втручання держави у особисті відносини, реалізацію світових стандартів правосуддя. Якісна зміна цілей і завдань правосуддя не могла не відобразитися на особистих елементах цивільного процесу, якими є докази й доведення. Ми не можемо погодитися з М. К. Треушніковим у тому, що закріплення нових завдань цивільного процесу призводить виключно до зміни концепції ЦПК РФ з точки зору дії принципу змагальності як механізму досягнення істини, але не до відмови від цієї мети правосуддя [20, с. 8]. Таким чином, досягнення істини не може вважатися якою-небудь метою доказування у цивільному процесі.

Теоретики цивільного процесу відводять важливу роль справедливості у процесі. А. Г. Коваленко, аналізуючи дію критерію справедливості від римського права до сучасності, зазначає традиційну історичну роль справедливості в якості одного з основних початків процесу [11, с. 19-24].

Сьогодні безперечний вплив категорії «справедливість» на конструкцію цивільного судочинства, і не тільки у рамках тенденцій його розвитку. Можна навіть говорити, що саме справедливість виступає в якості основного європейського стандарту правосуддя. Так, ст. 6 п. 1 Конвенції про захист прав людини та основних свобод (далі – Конвенція) вказує, що кожен має право на справедливий і публічний розгляд справи у розумний строк незалежним і безстороннім судом, створеним на підставі закону [13].

Зміст даної норми, мабуть, став підставою для доктринального обґрунтування необхідності законодавчого закріплення нового принципу цивільного судочинства – справедливості судового розгляду [4, с. 18-22]. Щодо даного поняття, зауважимо, що за своєю природою воно носить оціночний характер, тобто його зміст безпосередньо пов'язаний з обставинами по справі. Це неодноразово було підтверджено практикою Європейського суду з прав людини. Виходячи з її змісту можна сформулювати позицію європейських суддів в аспекті розуміння справедливості судового розгляду [9, с. 276].

У той час слід особливо підкреслити наднаціональний статус Європейського суду і, відповідно, характер, прийнятих судових рішень, які концептуально виходять з посилання про недопущення втручання у національне законодавство країн-учасниць Конвенції. Це знаходить своє відображення, у тому числі, і в питаннях доказування, або точніше кажучи, оцінки доказів, модель якої є суто прерогативою національного законодавця [8]. При цьому побічно європейські судді все ж торкаються проблеми доказування, а саме: в аспекті несправедливості судових процедур, розуміючи, що складно оцінювати судовий розгляд в цілому без центрального етапу судочинства – встановлення фактичних обставин у справі. Це пояснює, мабуть, та обставина, що у рішеннях Європейського суду мізерно мало дано оцінок процедур доказування.

Можна зробити висновок, що доказування – це основана на логіко-розумових процесах пізнання і переконання діяльність суду та осіб, що беруть участь в справі, з метою справедливого та своєчасного розгляду й вирішення справи, здійснювана у встановленій законом процесуальній формі відповідно до тягара доказування.

Визначення поняття доказування повинно бути закріплене в законодавстві та стати основою для формування категоріального апарату доказового права в цивільному процесі.

При цьому ми не вбачаємо причин для різноманітності визначення доказування в цивільному процесуальному праві України, Російської Федерації та Польщі в силу єдиних логічних і психологічних основ доказування, а також істотної подібності правового регулювання цивільного процесу взагалі і доказової діяльності зокрема.

Тягар доказування – невід'ємний елемент відносин доказування у цивільному процесі, що зв'язує воедино його складові і є чинником, який визначає динаміку розгляду спору судом. Відповідно тягар доказування володіє всіма істотними властивостями інституту доказування у цивільному процесі, відображаючи їх у відповідності зі своїм функціональним призначенням.

Основою доказування є логічна розумова діяльність, що має адекватно враховуватися в законодавчому регулюванні та судовій практиці розгляду і вирішення цивільних справ. Дотримання логіки доказування, і, як наслідок, логіки прийнятих судом рішень являє собою найважливішу вимогу до судового правозастосування, і повинно повсюдно реалізовуватися.

Є всі підстави вважати тягар доказування однією зі складових справедливості та своєчасності розгляду і вирішення цивільних справ. Внаслідок порівняльного аналізу законодавства Польщі, РФ і України в контексті відповідності практиці Європейського Суду з прав людини встановлено, що розподіл тягаря доказування з урахуванням потенційної можливості виконання, тобто ефективної дії у сфері збирання, розпорядження, дослідження, оцінки доказів є одним з істотних факторів, що визначають справедливість розгляду справи в цілому. При виконанні тягаря доказування справедливість знаходить своє відображення в обліку судом зв'язку між характером фактів і можливістю їх довести, що істотно впливає на саму можливість судового захисту. У сфері оцінки виконання доказового тягаря вимозі справедливості відповідає чіткий виклад в судових актах сутності доказів, висновків і мотивів суду, заснованих на правилах логіки умовиводів. Тягар доказування визначає активність суб'єктів процесу, є критерієм інтенсивності їх діяльності, виконує роль правила вирішення спору, усуває невизначеність у процесуальних відносинах. Названі властивості вказують на те, що характеристика доказування тільки шляхом вказівки на його сутність – логічні процеси пізнання і переконання, і процесуальну форму здійснення представляється недостатньою, так як упускає причину, першооснову, основний фактор розвитку процесу розгляду справи. Тому визначення доказування має бути доповнено ознакою здійснення відповідно до тягаря доказування. Таким чином, доказування – це заснована на логіко-розумових процесах пізнання і переконання діяльність суду та осіб, які беруть участь у справі, з метою справедливого і своєчасного розгляду та вирішення цивільної справи, здійснювана у встановленій законом процесуальній формі відповідно до тягаря доказування.

79

Література:

1. Алексеев С. С. Общая теория права: В 2-х т. – М.: Юрид. литература, 1982. – Т.2. – 586 с.
2. Баулін О. В. Провадження дізнання в Україні.: Навч. посібник / Джига М. В., Баулін О. В., Лук'янець С. І., Стахівський С. М. — К.: Тип. МВС України, 1999. — 156 с.
3. Бичкова С. С. Цивільний процесуальний кодекас України: наук.-практ. комент. / С. С. Бичкова, Ю. В. Білоусов, В. І. Бірюков, В. І. Бобрик. – К. : Аттіка, 2008. – 840 с.
4. Борисова Е. А. К вопросу о принципах гражданского процесса. М. – С. 18 – 22.
5. Ванеева Л. А. Судебное познание в советском гражданском процессе. Владивосток, 1972. – 134 с.
6. Васьковский Е. В. Учебник гражданского процесса / Е. В. Васьковский : предисл. и ред. В. А. Томсинов; Московский гос. ун-т им. М. В. Ломоносова. Юридический факультет. – М. : Зерцало : Система «Гарант», 2003. – 441 с.

7. Веденеев Е. Ю. Доказывание в арбитражном процессе Российской Федерации: проблемы теории и практики (на примере доказывания в спорах по имущественному страхованию) : Автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Е. Ю. Веденеев. – Москва, 1999. – 22 с.
8. Винтерверп (Winterwerp) против Нидерландов : Судебное решение от 24 октября 1979 г. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.echr.ru/documents/doc/2461465/2461465.htm>
9. Де Сальвиа М. Прецеденты Европейского Суда по правам человека. Руководящие принципы судебной практики, относящиеся к Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод. Судебная практика с 1960 по 2002 г. – СПб. : Издательство «Юридический центр Пресс», 2004. – 1071 с.
10. Клейнман А. Ф. Новейшие течения в советской науке гражданского процессуального права. – М.: Юрид. литература, 1967. – 97 с.
11. Коваленко А. Г. Институт доказывания в гражданском и арбитражном судопроизводстве. М., 2002. – С.65-66;
12. Комаров В. В. Проблеми теорії та практики цивільного судочинства : монографія / В. В. Комаров, В. І. Тертишніков, Д. Д. Луспеник, В. В. Баранкова, В. А. Бігун, С. В. Васильєв, К. В. Гусаров, П. І. Радченко, О. В. Рожнов, Г. О. Світлична. – Х. : Харків юрид., 2008. – 925 с.
13. Конвенції про захист прав людини та основних свобод [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.echr.ru/documents/doc/2440800/2440800-002.htm>.
14. Костицький М. В. Доказування в юрисдикційному процесі: філософські і психологічні проблеми / М. В. Костицький // Проблеми процесуальної науки: історія та сучасність : матеріали другої міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 25–26 листоп. 2010 р.). – К., 2010. – С. 45.
15. Крыжановский Д. В. Обязанность по доказыванию в арбитражном процессе : Автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Д. В. Крыжановский. – Саратов, 2006. – 26 с.
16. Курылев С.В. Доказывание и его место в процессе познания // Труды Иркутского гос. ун-та. – Т. 13. – 1955. – 465 с.
17. Лим А. А. Распределение обязанности доказывания в арбитражном процессе по российскому законодательству. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук / А. А. Лим. – Москва, 2008. – 29 с.
18. Ніколенко Л. М. Доказування в господарському судочинстві : Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14 / Л. М. Ніколенко; НАН України. Ін-т екон.-правов. дослідж. – Донецьк, 2004. – 17 с.
19. Решетникова И. В. Курс доказательственного права в российском гражданском процессе. М., 2000. – 288 с.
20. Треушников М.К. Судебные доказательства. Монография. – М.: Юридическое бюро «Городец», 1997. – 446 с.
21. Фурса С. Я. Окреме провадження як складова частина цивільного процесу: Практикум / С. Я. Фурса; ред.: А. І. Великий. – К.: Вілбор, 1998. – 95 с.
22. Штефан М. Й. Цивільне процесуальне право України: академічний курс : Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / М. Й. Штефан. – К. : Вид. дім «Ін Юре», 2005. – 622 с.
23. Юдельсон К. С. Проблема доказывания в советском гражданском процессе. – М., 1951. – 514 с.

CONCEPT "OF PROOF" IN CIVIL PROCEEDINGS**FARTUSZOK N.**

In the scientific literature for a long time justified persistent proposals to consolidate the legislative definition of "proof". Perspectives legal definition for Russian and Ukrainian legislation notes, in particular, S.Y. Fursa, indicating a necessity to specifically create a clear mechanism for the application of procedural rules [21; c. 22].

However, the legislation of Poland, Ukraine and the Russian Federation does not contain the relevant definitions. Also, some scientists point to the absent of necessity for the statutory concept of "proof".

However, such a position, in our opinion, is theoretically and practically feasible. Opinions on the definition of proof in civil procedural law doctrine quite diverse. A.V. Baulin concludes that under proof in civil proceedings to be understood by people involved in the case, and the court rendered in the proposed legislation on civil procedure form to establish legally significant facts [2; c. 61].

S. Bychkova argues that evidence is a procedural activities of the court and other civil legal proceedings aimed at establishing the truth in a particular case and a civil dispute between the parties [3; c. 218].

According to E.V. Vaskovskiy, proof in a procedural sense is the establishment of the truth of the allegations of the parties before a competent court of law is dictated by the form [6; c. 94]. E.Y. Vedenyeyev finds proof in the arbitration process regulated by rules of procedural and substantive law, a special form of cognitive activity that provides installation, inspection and certification of facts disputed relationship and making legitimate and reasonable judicial act [7; c. 20].

D.V. Kryzhanivsky believes that under judicial proof in the arbitration process must be understood logical and practical activities of persons involved in the case and the tribunal with evidence of facts important for making a lawful and reasonable decisions [15; c. 9].

According to A. Lim, proof in the arbitration process is activity of persons involved in the case, and the arbitral tribunal established by law procedural form in order to extract knowledge about the circumstances relevant to the proper resolution of the case carried out confirmation by the circumstances, the persons involved in the case, for immediate assistance arbitral tribunal [17; c. 15].

D.D. Luspenyk finds evidence special judicial process to establish the factual circumstances of the case, carried out by persons involved in the case, and the court [12; c. 657].

L.M. Nikolenko defines proof as a special form of cognitive activities of persons involved in the case, and the court, which provides installation, inspection and certification of facts contentious relationship, the adoption of legal and reasonable judgment dealt with procedural and substantive law [18; c. 5].

M.K. Treushnikov emphasizes that judicial proof is logical and practical activity of persons involved in the case, and to some extent the court, aimed at achieving a proper knowledge of the actual circumstances of, modifying, and terminating relationships exercised in legal form by approval of persons involved in the case, the facts that have legal significance, instructions for evidence presentation of the court, the court rendering assistance to persons involved in the case, in the taking of evidence, the study and evaluation of evidence [20; c. 36].

M. J. Stefan points out that evidence a cognitive and mental activity of proof, which is carried out in a regulated civil judicial order and is aimed at finding out the real facts of the case, the rights and obligations of the parties, setting certain circumstances by asserting legal facts indicate the evidence, and providing, acceptance, collection, discovery, learning and assessment of

evidence [22; c. 268].

Existing definitions can somehow conventionally organized. In science, there is a common analysis approaches to the definition of proof. In particular, T. Stepanova, analyzing the views of researchers on the definition of proof, finds their division into two main concepts.

A first concept agree that proof is a way of knowing the actual circumstances of the case [1; c. 336]. The second line of thought recognizes proving activities aimed at convincing the court of the truth of the facts which it considered [23; c. 33].

It is noteworthy that the classification of scientific opinion produced exclusively by reference to the process of learning, not taking into account the logical and intellectual foundations of proof its psychological aspects and goals of evidence-based activities.

But it is unlikely the existing diversity of opinion can be classified as straightforward. In our opinion, the formation of the definition of proof in civil proceedings to consider the unity of the process of proof.

In particular, common knowledge and evidence mentioned in his works Kleynman A.F. [10] S. Kurylov [16], L.A. Vaneeva [5] M.K. Treushnikov [20] I. Reshetnikov [19] A. Kovalenko [11] and other protsesualisty.

However, the concept of the unity of the concept of proof in science is perceived ambiguously. It should be noted that in the literature also substantiates the position of negation as the only evidence of understanding of complex phenomena.

In particular, some authors propose to treat the evidence as ambiguous notion, given that each characterized by its own unique value content. However, in our opinion, such statements are somewhat dogmatic and in conflict with the provisions on the need for unification of theoretical approaches and normative regulation conceptual and categorical evidence-based activities.

Very convincingly argues the impossibility of fragmentation and limitations of evidence-based A.V. Baulin, noting the negative effects of the inevitable necessity to form additional complex concepts with different content to describe the role of the court in proving to denote the aggregate of all stakeholders to establish the desired facts, the formulation of additional terms with different content, to denote the uniform of the court and persons involved in the case [2, c. 24].

The proposed definition of science also differ significantly depending on the stated objective evidence. Several authors insist on the orientation of proof to the truth of the case in one form or another.

Some scientists formulate other purposes of proof. Other generally silent on the definition of a sign as a target orientation. Still others point out that the proof is inextricably linked with the subject and can not have an independent purpose.

We can't consider correct complete disregard for the purposes of evidence in formulating the definition of the latter. The proof has its own goals, which essentially determine the substance of this activity.

Objectives of evidence act as objective factors largely shape the subjects, methods, means and object boundaries proof. Function of proof in civil proceedings is determined primarily aims relevant activities, which in turn indicates the place of proof in the system of procedural relations.

Objectives of evidence allow a distinction between procedural and non-procedural activity participants. Also based on the goals of evidence proving separate results that are important for procedural dispute in court and the decision in the case.

Summarizing the above, we can conclude that the purpose of proving an essential feature because it allows you to separate the actual proof of related phenomena. Therefore, the definition of proof would be incomplete without reference to the purpose.

Objectives of proof can not be determined arbitrarily, since there is evidence in the civil procedural relations. The right way is remark I.V. Reshetnikov that aims proving defined goals

and objectives of Civil Procedure, as within it and its rules based evidence [19, c. 21].

We can conclude that the objectives of civil proceedings is the consideration and resolution of civil cases that meet certain characteristics. Ukrainian legislation was used signs fairness, impartiality and timeliness; in Russian - accuracy and timeliness.

It should be noted that the timeliness of the legislators come to a consensus, but in relation to other criteria observed differences.

The desire to organize and regulate the process by clearly defined criteria, avoiding the evaluation of concepts and categories is a general trend for civil procedural law states studied. Increasing legislative technique, detailing the rules of justice, judicial practice standardization characteristic of modern civil procedure.

However, to completely abandon the concepts of assessment content is not possible, as civil disputes and is the result of one of the forms of its manifestations with all the unpredictability and diversity.

Therefore, in evaluating judicial activity and its results will inevitably use characteristics that reflect its assessment of the position of human values.

In science considered the countries most authors consider the aim of establishing proof of objective truth. Attention is drawn to the fact that such unity can take place during the Soviet period of procedural science, and at the present stage of development of scientific thought.

For quite some time the concept of truth as objective proof is dominant in civil proceedings, despite significant changes in the normative regulation of civil procedure of Ukraine, Russia and Poland. Current research is actively supporting and developing need for truth in civil procedure [14, c. 43-45].

It should be noted that the current legislation states studied does not contain sufficient grounds to justify the purpose of arriving at the truth in civil dispute. Already for a long time with procedural codes were excluded provisions that establish the obligation of the court to verify and establish the circumstances of the case in full, regardless of the parties' positions.

Waiver of this rule was not accidental or situational. Switching the initiative of the court to the parties marks the qualitative phase of justice in civil disputes, weakening government interference in personal relationships, the implementation of international standards of justice. Qualitative changes in the goals and objectives of justice could not be displayed on the personal elements of civil procedure which there is evidence and proof.

We can not agree with M.K. Treushnikov that fixing new problems of civil procedure leads only to a change in the concept of the CPC of the Russian Federation in terms of the principle of competition as a mechanism for arriving at the truth, but not to abandon this goal justice [20, c. 8]. Thus, to reach the truth can not be considered by any purpose of proof in civil proceedings. Theorists of Civil Procedure gives a prominent role in the justice process. A. Kovalenko, analyzing the effect of the criterion of justice Roman law to modern times, says traditional historical role of justice as one of the basic principles of the process [11, c. 19-24].

Today undeniable impact category "justice" for the construction of civil proceedings, not only within its trends. You could even say that justice is acting as the main European standards of justice.

Thus, p. 6 p. 1 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (hereinafter - the Convention) states that everyone has the right to a fair and public hearing within a reasonable time by an independent and impartial tribunal established by law [13].

The content of the rule, perhaps, was the basis for doctrinal rationale for the law on the new principle of civil justice is fairness of the trial [4, c. 18-22]. Regarding this concept, we note that by nature it is estimated, its content is directly related to the circumstances of the case.

This has been confirmed by the European Court of Human Rights. On the basis of its

content can formulate the position of European Judges in terms of understanding the fairness of the trial [9, c. 276].

While it should be emphasized supranational status of the European Court and, accordingly, the character adopted by judgments that conceptually breaking links to avoid interference with the national law of the Parties to the Convention.

This is reflected, in particular, and in matters of proof, or more precisely, evaluation of evidence, the model of which is purely the prerogative of the national legislature. [8] This indirectly European judges still problems touch of proof, namely in terms of injustice judicial procedures, realizing that it is difficult to evaluate the trial as a whole without the central stage of proceedings - setting the factual circumstances of the case.

This explains, perhaps, the fact that the decisions of the European Court negligible given ratings of proof procedures.

It can be concluded that evidence - is based on a logical-thinking process knowledge and belief court activities and persons involved in the case, for the purpose of fair and timely consideration and resolution of the case, carried out in statutory form in accordance with the procedural burden of proof.

The definition of proof should be enshrined in legislation and provide the basis for the formation of categorical apparatus of evidence in civil proceedings.

We do not see the reason for a change in the definition of proof civil procedural law of Ukraine, Russia and Poland because of the only logical and psychological bases of evidence and substantial similarity of legal regulation of civil procedure in general and evidence-based activities in particular.

Burden of proof is an essential element of the proof in civil proceedings, linking together its components and is a factor that determines the dynamics of the dispute by the court. Accordingly, the burden of proof has all the essential properties Institute of proof in civil proceedings, displaying them in accordance with its functional purpose.

The basis of the proof is a logical mental activity that is adequately taken into account in legislation and jurisprudence examination and resolution of civil cases. Within the logic of proof, and as a result, the logic adopted by the court decisions is the most important requirement for a court of law, and should be implemented everywhere.

There is every reason to believe the burden of proof a component of equity and timely consideration and resolution of civil cases. As a result, comparative assessment of Poland, Russia and Ukraine in the context of compliance with the European Court of Human Rights found that the distribution of the burden of proof based on the potential performance, the effective action in the field of collection, disposal, research, evaluation of evidence is one of the major factors that determine the fairness of the proceedings as a whole.

In carrying the burden of proving fairness is reflected in the account by the court connection between the nature of the facts and the ability to demonstrate that significantly affect the possibility of judicial protection.

In the area of performance evaluation evidence meets the burden of justice demand a clear statement of judicial acts in the nature of evidence, conclusions and reasons of the court, based on the rules of logic reasoning.

The burden of proof determines the activity of the process is the criterion intensity of their activities, serves as a rules dispute, eliminates uncertainty in legal relations. The above properties indicate that the characteristic of proof only by specifying in its essence - the logical processes of knowledge and beliefs, and procedural form of seems insufficient as drops cause, initial, primary factor in the development process of the case.

Therefore, the definition of proof must be supplemented in accordance with the basis of the

burden of proof. Thus, the evidence - it is based on logical and mental processes of cognition and activities of the court and conviction of persons involved in the case, for the purpose of fair and timely consideration and resolution of civil cases, carried out in statutory form in accordance with the procedural burden of proof.

References:

1. Алексеев С. С. Общая теория права: В 2-х т. – М.: Юрид. литература, 1982. – Т.2. – 586 с.
2. Баулін О. В. Провадження дізнання в Україні.: Навч. посібник / Джига М. В., Баулін О. В., Лук'янець С. І., Стахівський С. М. — К.: Тип. МВС України, 1999. — 156 с.
3. Бичкова С. С. Цивільний процесуальний кодекас України: наук.-практ. комент. / С. С. Бичкова, Ю. В. Білоусов, В. І. Бірюков, В. І. Бобрик. – К. : Атіка, 2008. – 840 с.
4. Борисова Е. А. К вопросу о принципах гражданского процесса. М. – С. 18 – 22.
5. Ванеева Л. А. Судебное познание в советском гражданском процессе. Владивосток, 1972. – 134 с.
6. Васьковский Е. В. Учебник гражданского процесса / Е. В. Васьковский : предисл. и ред. В. А. Томсинов; Московский гос. ун-т им. М. В. Ломоносова. Юридический факультет. – М. : Зерцало : Система «Гарант», 2003. – 441 с.
7. Веденеев Е. Ю. Доказывание в арбитражном процессе Российской Федерации: проблемы теории и практики (на примере доказывания в спорах по имущественному страхованию) : Автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Е. Ю. Веденеев. – Москва, 1999. – 22 с.
8. Винтерверп (Winterwerp) против Нидерландов : Судебное решение от 24 октября 1979 г. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.echr.ru/documents/doc/2461465/2461465.htm>
9. Де Сальвиа М. Прецеденты Европейского Суда по правам человека. Руководящие принципы судебной практики, относящиеся к Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод. Судебная практика с 1960 по 2002 г. – СПб. : Издательство «Юридический центр Пресс», 2004. – 1071 с.
10. Клейнман А. Ф. Новейшие течения в советской науке гражданского процессуального права. – М.: Юрид. литература, 1967. – 97 с.
11. Коваленко А. Г. Институт доказывания в гражданском и арбитражном судопроизводстве. М., 2002. – С.65-66;
12. Комаров В. В. Проблемы теории та практики цивільного судочинства : монографія / В. В. Комаров, В. І. Тертишніков, Д. Д. Луспенник, В. В. Баранкова, В. А. Бігун, С. В. Васильєв, К. В. Гусаров, П. І. Радченко, О. В. Рожнов, Г. О. Світлична. – Х. : Харків юрид., 2008. – 925 с.
13. Конвенції про захист прав людини та основних свобод [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.echr.ru/documents/doc/2440800/2440800-002.htm>.
14. Костицький М. В. Доказування в юрисдикційному процесі: філософські і психологічні проблеми / М. В. Костицький // Проблеми процесуальної науки: історія та сучасність : матеріали другої міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 25–26 листоп. 2010 р.). – К., 2010. – С. 45.
15. Крыжановский Д. В. Обязанность по доказыванию в арбитражном процессе : Автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Д. В. Крыжановский. – Саратов, 2006. – 26 с.
16. Курылев С.В. Доказывание и его место в процессе познания // Труды Иркутского гос. ун-та. – Т. 13. – 1955. – 465 с.

17. Лим А. А. Распределение обязанности доказывания в арбитражном процессе по российскому законодательству. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук / А. А. Лим. – Москва, 2008. – 29 с.
18. Ніколенко Л. М. Доказування в господарському судочинстві : Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14 / Л. М. Ніколенко; НАН України. Ін-т екон.-правов. дослідж. – Донецьк, 2004. – 17 с.
19. Решетникова И. В. Курс доказательственного права в российском гражданском процессе. М., 2000. – 288 с.
20. Треушников М.К. Судебные доказательства. Монография. – М.: Юридическое бюро «Городец», 1997. – 446 с.
21. Фурса С. Я. Окреме провадження як складова частина цивільного процесу: Практикум / С. Я. Фурса; ред.: А. І. Великий. – К.: Вілбор, 1998. – 95 с.
22. Штефан М. Й. Цивільне процесуальне право України: академічний курс : Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / М. Й. Штефан. – К. : Вид. дім «Ін Юре», 2005. – 622 с.
23. Юдельсон К. С. Проблема доказывания в советском гражданском процессе. – М., 1951. – 514 с.